Region Stockholm

16

Anmälan av månadsrapport för september 2021 för hälso- och sjukvårdsnämnden

HSN 2021-0599

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Styrning och ekonomi
Anna Franzén

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-10-14

HSN 2021-0599

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Anmälan av månadsrapport för september 2021 för hälso- och sjukvårdsnämnden

Ärendebeskrivning

I månadsrapporten för september 2021 för hälso- och sjukvårdsnämnden redovisas bland annat ekonomiskt utfall och vårdkonsumtion.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Månadsrapport september 2021 för hälso- och sjukvårdsnämnden

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Anmälan av månadsrapport för september 2021 för hälso- och sjukvårdsnämnden godkänns och läggs till handlingarna

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Margareta Tufvesson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till

Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2021-10-14

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Månadsrapport

September 2021

Innehållsförteckning

1 Förvaltningschefens/verkställande direktörens kommentar 3
1.1 Väsentliga händelser 3
1.2 Bedömning av risker och möjligheter 4
1.3 Ledningens åtgärder 4

2 Verksamhet 4
2.1 Vårdkonsumtion 4

3 Personal 7
3.1 Helårsarbeten 7
3.2 Systematisk kompetensförsörjning 8
3.3 Organisationsförändringar 8

4 Ekonomi 9
4.1 Resultat 9
4.1.1 Resultat per verksamhetsområde 11
4.1.2 Externt köpt hälso- och sjukvård 14
4.2 Åtgärdsprogram för ett resultat i balans 15
4.3 Investeringar 16

Bilagor

Bilaga 1: HSN2109_Corona

Bilaga 2: HSN2109_Corona Skyndsamma transporter

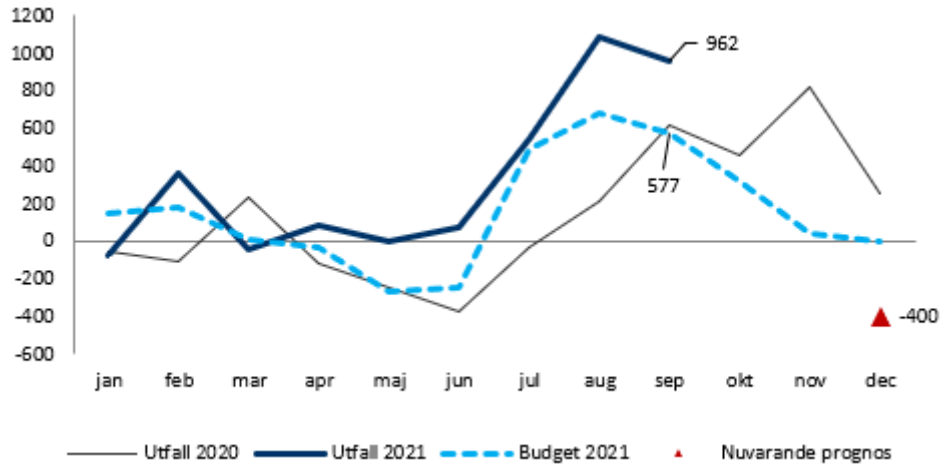
1 Förvaltningschefens/verkställande direktörens kommentar

1.1 Väsentliga händelser

Vaccinationsarbetet fortsätter och till och med den 30 september hade drygt tre miljoner doser registrerats varav cirka 1,4 miljoner av dos 2. Regionen har från och med augusti börjat vaccinera 16-17-åringar och i början av oktober kommer vaccination av 12-15 åringar inledas.

Smittspridningen har minskat något jämfört med föregående månad men fortfarande är det fler än 1 000 personer i veckan som konstateras smittade med covid-19. De allmänna råden om att undvika trängsel och hålla avstånd gäller fortsatt för den som inte är fullvaccinerad.

Figur 1: Resultatutveckling för hälso- och sjukvårdsnämnden

För perioden uppgår det ackumulerade resultatet för hälso- och sjukvårdsnämnden till 962 miljoner kronor, vilket är 385 miljoner kronor högre än periodiserad budget (577 miljoner kronor). I utfallet ingår intäkter på 375 miljoner kronor (500 miljoner kronor på årsbasis) som ska användas för insatser som syftar till att arbeta ner vårdskulden och hantera nya vårdbehov till följd av pandemin. I takt med att insatser genomförs kommer motsvarande resultatförsämring ske. Under perioden har vaccinationsarbetet fortsatt men på grund av eftersläpning i fakturering överskrider det uppbokade statsbidraget för vaccination kostnaderna med cirka 347 miljoner kronor vilket också innebär en tillfällig förstärkning av nämndens resultat för perioden. Nämndens underliggande höga kostnadsutveckling döljs delvis av effekterna av pandemin.

Prognosen för 2021 är oförändrad jämfört med bedömningen i delårsbokslutet. En ny prognos görs i nästa månadsbokslut.

1.2 Bedömning av risker och möjligheter

En uppdatering avseende risker och möjlighet gjordes i samband med bokslut i augusti, se avsnitt 3.2.2 i delårsrapporten.

1.3 Ledningens åtgärder

Fokus för ledningen på hälso- och sjukvårdsförvaltningen har under perioden varit:

1) Säkerställa en hög vaccinationsgrad i befolkningen.

2) Planera och genomföra insatser för att hantera undanträngd vård och nya vårdbehov till följd av pandemin.

2 Verksamhet

2.1 Vårdkonsumtion

Vårdkonsumtion (antal)	Utfall	Utfall fg år	Förändr. utfall fg år	Prognos år	Budget år	Budget avvik.	Bokslut fg år
Läkarbesök totalt	**4 565 008**	**4 419 049**	**3,3 %**	**6 453 572**	**7 291 056**	**-837 484**	**5 943 759**
Övriga besök totalt	**7 800 858**	**7 546 618**	**3,4 %**	**11 328 892**	**11 230 030**	**98 862**	**10 215 831**
Vårdtillfällen totalt	**222 128**	**216 840**	**2,4 %**	**301 763**	**318 365**	**-16 602**	**292 126**
Somatisk specialistvård							
Läkarbesök	1 966 867	1 844 638	6,6 %	2 805 113	3 022 541	-217 428	2 524 522
Övriga vårdgivares besök	579 089	514 027	12,7 %	842 474	998 736	-156 262	705 583
Vårdtillfällen	166 905	164 881	1,2 %	225 513	237 002	-11 489	222 619
Äldresjukvård							
Läkarbesök	10 830	6 456		15 589	16 265	-676	9 980
Övriga vårdgivares besök	11 503	4 935		15 840	14 694	1 146	7 336
Vårdtillfällen	32 244	29 474	9,4 %	43 900	45 363	-1 463	39 470
Psykiatrisk vård							
Läkarbesök	216 243	242 451	-10,8 %	282 870	317 250	-34 380	321 888
Övriga vårdgivares besök	722 285	784 859	-8 %	1 005 578	940 600	64 978	1 047 225
Vårdtillfällen	22 979	22 485	2,2 %	32 350	36 000	-3 650	30 037
Primärvård							
Läkarbesök	2 371 068	2 325 504	2 %	3 350 000	3 935 000	-585 000	3 087 369
Övriga vårdgivares besök	6 487 981	6 242 797	3,9 %	9 465 000	9 276 000	189 000	8 455 687
- varav övriga besök, exkl	*0*	*0*		*0*	*0*	*0*	*0*

Vårdkonsumtion (antal)	Utfall	Utfall fg år	Förändr. utfall fg år	Prognos år	Budget år	Budget avvik.	Bokslut fg år
fysioterapi							
- varav sjukgymnast och fysioterapibesök	*0*	*0*		*0*	*0*	*0*	*0*

Tabellen ovan beskriver den totala vårdkonsumtionen för hälso- och sjukvården i Stockholms län under perioden januari till och med september 2021 jämfört med motsvarande period 2020 samt budgeterad vårdkonsumtion och prognos 2021.

Antalet läkarbesök i öppenvården har ökat med 3,3 procent. Prognosen är 12,3 procent lägre jämfört med budget.

Antalet vårdtillfällen har ökat med 2,4 procent. Prognosen är 5,2 procent lägre jämfört med budget.

Det bör noteras att ökningarna av produktionen för perioden jämfört med motsvarande period föregående år till stor del beror på pandemin som startade under 2020 vilket ledde till en nedgång av antalet besök och vårdtillfällen.

Antalet läkarbesök i öppenvården under perioden januari till och med september 2021 jämfört med motsvarande period 2019 har minskat med cirka 15 procent.

Antalet vårdtillfällen under perioden januari till och med september 2021 jämfört med motsvarande period 2019 har minskat med 0,3 procent.

Utfall i jämförelse med föregående år

Somatisk specialistvård

Öppenvården inom den somatiska specialistvården vid akutsjukhusen (inklusive S:t Eriks ögonsjukhus) har ökat. Slutenvårdskontakterna vid akutsjukhusen har ökat för tre av fem av regionens akutsjukhus (exklusive S:t Eriks Ögonsjukhus).

Antal väntande utöver vårdgarantigränserna vid jämförelse mellan september 2021 och samma period 2020 har ökat.

Antal vårdkontakter inom vårdval utanför akutsjukhusen och inom de upphandlade avtalen har ökat.

Antal besök hos privata specialister på nationella taxan eller med vårdavtal har minskat.

Psykiatrisk vård

Antalet vårdtillfällen har ökat med 2,2 procent och antalet vårddagar har ökat med 4,9 procent jämfört med samma period 2020. Det beror på en succesiv återgång till normal produktion i pandemiläget.

Totalt antal läkarbesök, exklusive distanskontakter, har minskat med 10,8 procent. Antal telefonkontakter med läkare har ökat med 9,2 procent. Ökningen beror främst på att covid-19 medfört att fysiska besök ersatts med digitala besök. Det totala antalet

läkarbesök inklusive distanskontakter är lika som samma period 2020.

Övriga besök exklusive distanskontakter har minskat med 8 procent. Däremot har antal telefonkontakter för övriga besök exklusive nationella taxan ökat med 23,5 procent. Det totala antalet övriga besök inklusive distanskontakter har ökat med 2 procent jämfört med samma period 2020.

Inom specialistpsykiatri har antal unika vårdande ökat med knappt 2 procent, från 122 875 till 125 266 individer. Antal uteblivna besök minskade med 17,4 procent eller drygt 17 300 besök jämfört med samma period året innan.

Primärvård

Det totala antalet fysiska läkarbesök inom primärvården har ökat med 2 procent. Inom husläkarverksamheten har produktionen av fysiska läkarbesök återhämtat sig efter pandemin.

Inom de områden där digitala besök förekommer har det skett kraftiga ökningar vilket beror på att pandemin inneburit att fysiska besök minskat till förmån för digitala besök. Digitala besök har ökat med 40 procent inom husläkarverksamheten jämfört med föregående år.

Äldresjukvård

Antal vårdtillfällen inom geriatriken har ökat med 9 procent jämfört med samma period föregående år. Medelvårdtiden inom specialiserad palliativ vård har minskat med nästan ett dygn till 15,8 dagar.

Antalet debiterade vårddygn inom avancerad sjukvård i hemmet har ökat med 8 procent jämfört med samma period föregående år.

Tandvård

Barn- och ungdomstandvården uppvisar en ökad vårdkonsumtion inom specialisttandvård för barn och ungdomar jämfört med föregående år. Vuxentandvården uppvisar områden som ökat jämfört med föregående år, även om vårdkonsumtionen fortfarande är lägre än normalt under den pågående covid 19-pandemin.

Prognos i jämförelse med budget

Prognosen är oförändrad jämfört med delårsbokslutet. Ny prognos lämnas i oktober bokslutet.

Somatisk specialistvård

Antal vårdtillfällen inom akutsomatisk vård förväntas bli cirka 5 procent lägre än budget. Antal läkarbesök exklusive läkare inom nationella taxan prognostiseras bli cirka 7 procent lägre än budget. Antal telefonkontakter för läkare exklusive privata specialister förväntas bli cirka 74 procent högre än budget. Antal läkarbesök för privata specialister är prognosen 6 procent lägre jämfört med budget. Vårdkontakterna inom akutsomatisk vård har minskat kraftigt till följd av pandemin vilket medför att prognosen av vårdkontakter är lägre än budgeterat.

Psykiatrisk vård

Totalt beräknas prognosen för antalet läkarbesök minska med 10,8 procent mot budgeten. Däremot prognostiseras antal telefonbesök exkl nationella taxan öka med knappt 12 procent.

Antal övriga besök inkl nationella taxan prognostiseras till knappt 1 019 250 besök, en ökning med 7,5 procent. Samtidigt prognostiseras en minskning av antal telefonkontakter övriga besök med 1,7 procent. Det beror på en återgång till mer fysiska besök.

Prognosen avseende antal vårddagar är en ökning med 1 procent jämfört med budget. Antal vårdtillfällen prognosticeras minska med 10 procent jämfört med budget.

Primärvård

Prognosen för de fysiska besöken inom husläkarverksamhet samt jourer och närakuter inom primärvården ligger fortfarande under budgetnivå dock med mindre avvikelse än tidigare prognos. En utveckling av de digitala kontakterna inom husläkarverksamheten har möjliggjort ett säkrare sätt att ta emot patienter under covid-19 pandemin, men trots det sänks prognosen för digitala kontakter jämfört med budget. Nio av tio husläkarjourer har under året avslutat sin verksamhet vilket bidragit till ett lägre antal läkarbesök. Inom området psykosocial verksamhet ligger prognosen kvar med 20 procent över budgeterade volymer.

Äldresjukvård

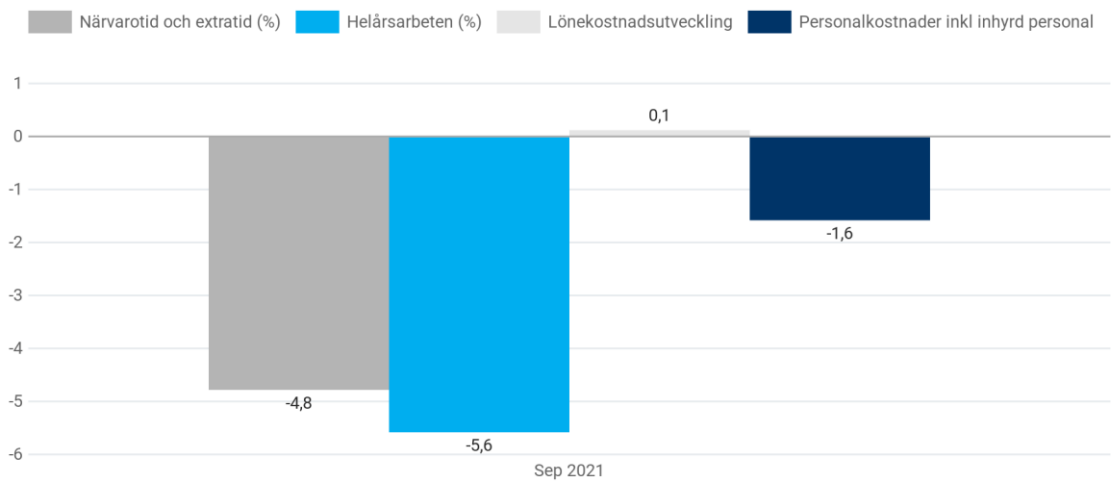
För äldresjukvården är prognosen för läkarbesök 4,2 procent lägre jämfört med budget. Slutenvården inom geriatriken har minskat som en följd av att de geriatriska klinikerna har fått ställa om sin verksamhet för att kunna ta emot patienter med diagnos covid-19. Prognosen är cirka 4 procent lägre jämfört med budget där geriatriken står för minskningen. Specialiserad palliativ vård prognosticeras en ökning jämfört med budget på 1 procent.

Tandvård

Barn- och ungdomstandvården är inte påverkad av covid 19-pandemin i prognos, för specialisttandvård för barn och ungdomar är prognos en ökad vårdkonsumtion i jämförelse med budget. Produktionsbortfall till följd av covid-19 pandemin förväntas inom vuxentandvården.

3 Personal

3.1 Helårsarbeten

Personal - Förändring från fg år (%)

Helårsarbeten	Utfall	Budget	Budget avvik.	Förändr. utfall fg år	Prognos år	Budget år	Budget avvik.
Personal - Helårsarbeten	618	615	3	-5,6%	612	612	0

Utfall i jämförelse med budget

Antal helårsarbeten uppgår till 618 vilket är tre helårsarbeten fler än periodiserad budget och 5,6 procent lägre än motsvarande period 2020. Flytten av Kriskommunikation och press från regionledningskontoret har bidragit till att antal helårsarbeten är cirka 8 fler än när beräknad budget för 2021 gjordes. Planen är att under året fortsätta vidta restriktivitet vid ersättningsrekryteringar för att nå målet på 612 helårsarbeten 2021.

Prognos i jämförelse med budget

Prognosen är att antalet helårsarbeten bedöms överensstämma med budget.

3.2 Systematisk kompetensförsörjning

Arbetet med systematisk kompetensförsörjning har beskrivits i delårsrapporten.

3.3 Organisationsförändringar

Genom organisationsförändringen som genomfördes 1 april tillkom åtta medarbetare till hälso- och sjukvårdsförvaltningen från Regionledningskontoret och bildade den nya enheten Kriskommunikation och press.

Mindre organisationsförändringar genomfördes på avdelningen för Närsjukvård och avdelningen Smittskydd Stockholm och trädde i kraft 1 april. Regionalt cancercentrum blev åter en avdelning inom förvaltningen den 1 januari.

4 Ekonomi

4.1 Resultat

Resultat*	Utfall	Budget	Budget avvik.	Förändr. utfall fg år	Prognos år	Budget år	Budget avvik.
Anslag	49 020	49 020	0	2,8 %	65 360	65 361	-1
Övriga bidrag	6 102	2 088	4 014	68,2 %	7 088	2 799	4 289
Övriga intäkter	2 084	2 146	-62		2 736	2 861	-125
Verksamhetens intäkter	**57 207**	**53 254**	**3 953**	**9,4 %**	**75 183**	**71 021**	**4 162**
Personalkostnader inkl inhyrd personal	-414	-444	30	-1,6 %	-590	-592	2
Köpta vårdtjänster	-47 290	-44 122	-3 168	9,8 %	-63 705	-59 569	-4 136
Läkemedelsförmån	-5 109	-5 150	41	8,9 %	-6 883	-6 885	2
Lokal- och fastighetskostnader	-313	-278	-35	10,6 %	-382	-370	-12
IT- och telekostnader	-215	-267	52	13,1 %	-357	-357	0
Övriga kostnader	-2 896	-2 406	-490	-5,1 %	-3 654	-3 235	-419
Verksamhetens kostnader	**-56 237**	**-52 668**	**-3 569**	**8,8 %**	**-75 571**	**-71 009**	**-4 562**
Avskrivningar	-8	-9	1	-6,7 %	-12	-12	0
Finansnetto	0	0	0	-49,9 %	0	0	0
Resultat**	**961,8**	**576,6**	**385,2**		**-400**	**0**	**-400**

* mkr

** Avser resultat före bokslutsdispositioner. I detta resultat ingår effekten av den förändrade diskonteringsräntan i pensionsskulden.

*** Omställningskostnader inklusive avskrivningskostnader

Utfall i jämförelse med budget

Resultatet till och med september uppgår till 961,8 miljoner kronor vilket är 385,2 miljoner kronor högre än periodiserad budget. Det positiva resultatet beror delvis på att intäkterna ökat jämfört med periodiserad budget. Exempelvis har 375 miljoner kronor tillförts nämnden (500 miljoner kronor för helåret) för att genomföra insatser för att hantera den undanträngda vården (RS 2020-0771). I takt med att vårdgivare genomför insatser för att minska köerna kommer en motsvarande resultatförsämring ske. Vidare har nämnden erhållit statsbidrag för vaccinationer, inklusive ett extra statsbidrag för skyndsamma vaccinationer på 63 miljoner kronor. De bokförda kostnaderna för vaccinationsarbetet till och med september underskrider intäkterna med 347 miljoner kronor. Även kostnaderna för provtagning och smittspårning underskrider intäkterna med cirka 220 miljoner kronor. Om dessa faktorer exkluderas uppgår resultatet för perioden till cirka 386 miljoner kronor. Till och med september uppgår merkostnaderna till följd av pandemin till 685 miljoner kronor. Nämnden har erhållit ett riktat statsbidrag på 342 miljoner kronor vilket innebär att 343 miljoner

kronor är ofinansierade vilket därmed påverkar resultatet för perioden negativt.

Intäkterna är 3 953 miljoner kronor högre än budgeterat vilket i huvudsak beror på att nämnden erhållit olika statsbidrag kopplade till covid-19 exempelvis:

- 1 957 miljoner kronor för provtagning för covid-19 (PCR-test, serologitest och antigentest) och smittspårning.
- 1 048 miljoner kronor för vaccination mot covid-19.
- 342 miljoner kronor för merkostnader till följd av covid-19.

Därutöver har nämnden för perioden erhållit 375 miljoner kronor för att hantera uppskjuten vård och tillkommande vårdbehov till följd av pandemin. Även intäkterna från patientavgifterna och utomlänsavgifter är cirka 32 miljoner kronor högre än periodiserad budget. Under septembermånad förändrade förvaltningen rutin för kontering av externa projekt vilket innebär ökade intäkter på 164 miljoner kronor. Motsvarande kostnadsökning har skett och därmed bidrar den förändrade hanteringen inte till någon resultateffekt.

Personalkostnaderna är cirka 33 miljoner kronor lägre jämfört med periodiserad budget vilket beror på att förvaltningen tillämpat stor restriktivitet vid ny- och ersättningsrekryteringar.

Kostnaderna för köpta vårdtjänster överskrider periodiserad budget med 3 168 miljoner kronor vilket till största delen förklaras av ökade kostnader för provtagning (1 702 miljoner kronor) och vaccination (610 miljoner kronor) samt merkostnader till följd av covid-19 (640 miljoner kronor). Om merkostnader till följd av covid-19, vaccinationer och provtagning exkluderas är kostnaderna för köpta vårdtjänster inom samtliga verksamhetsområden utom tandvård högre jämfört med budgeterade kostnader vilket beror på att effektiviseringskravet som inarbetats i budgeten inte realiserats samt en fortsatt hög kostnadsutveckling.

Kostnaderna för läkemedel är 41 miljoner kronor lägre än periodiserad budget vilket beror på läkemedelsrabatter och minskad läkemedelsförskrivning.

Lokal-och fastighetskostnader är 35 miljoner kronor högre jämfört med periodiserad budget vilket beror på kostnader kopplade till de nya förlossningslokalerna på S:t Görans sjukhus.

IT-och telekostnader är 52 miljoner kronor lägre jämfört med periodiserad budget vilket förklaras bland annat av lägre IT-kostnader inom bland annat ambulansverksamheten och hjälpmedelsverksamheten samt att vissa utvecklingsprojekt har pausats på grund av pandemin.

Övriga kostnader är 490 miljoner kronor högre jämfört med periodiserad budget vilket förklaras bland annat av merkostnader på Capio S:t Görans sjukhus till följd av pandemin och kommunikationsverksamhet. De övriga kostnaderna har ökat med 164 miljoner kronor jämfört med budget och föregående månad, ökningen är kopplad till att förvaltningen förändrat kontering av externa projekt under septembermånad, motsvarande intäktsökning har skett därmed blir bidrar den förändrade hanteringen inte till någon resultateffekt.

Prognos i jämförelse med budget

Prognosen är oförändrad jämfört med delårsbokslutet.

Covid-19-effekt på utfall

För perioden uppgår merkostnaderna till följd av pandemin till 660 miljoner kronor. De huvudsakliga merkostnaderna avser:

- Merkostnader för Capio S:t Görans sjukhus (314 miljoner kronor).
- Merkostnader för privata vårdgivare till följd av covid-19 (52 miljoner kronor)
- Merkostnader för geriatriska patienter med diagnos covid-19 (62 miljoner kronor).
- Merkostnader till följd av tillfälliga pandemiavtal för att avlasta akutsjukhusen (70 miljoner kronor)
- Kommunikationsinsatser (40 miljoner kronor).
- Merkostnader kopplade till den prehospitala vården (77 miljoner kronor)

Nämnden har även haft merkostnader för skyndsamma transporter till följd av pandemin. För perioden till och med augusti uppgår kostnaderna till 25 miljoner kronor varav Socialstyrelsen har beviljat ersättning för 16 miljoner kronor.

Covid-19-effekt på prognos

Prognosen för merkostnader till följd av covid-19 bedöms för helåret uppgå till 783 miljoner kronor. Bedömningen är osäker och är beroende av hur pandemin utvecklas. Av de tillkommande merkostnaderna avser cirka 100 miljoner kronor merkostnader på Capio S:t Görans sjukhus. Därutöver bedöms ytterligare merkostnader för kommunikationsinsatser, privata vårdgivare samt pandemiavtal uppkomma.

4.1.1 Resultat per verksamhetsområde

Resultat per verksamhetsområde

Resultat per verksamhetsomr (mkr)	Utfall	Budget	Budget avvik.	Förändr. utfall fg år	Prognos år	Budget år	Budget avvik.
Somatisk specialistvård	97	278	-181	28	-634	0	-634
Psykiatri	-131	30	-160	-96	-62	0	-62
Primärvård	87	206	-118	-40	-282	0	-282
Äldresjukvård	-167	17	-184	-269	-143	0	-143
Tandvård	63	6	57	-83	60	0	60
Övrig sjukvård	1002	41	961	799	666	0	666
Egen verksamhet	11	0	11	9	-4	0	-4
Summa	962	577	385	349	-400	0	-400

Utfall i jämförelse med budget

Inom samtliga verksamhetsområden finns både över- och underskott i förhållande till

periodiserad budget. Nedan redogörs för större avvikelser.

Somatisk specialistvård

Verksamhetsområdet somatisk specialistvård redovisar för perioden ett överskott på 97 miljoner kronor vilket är 181 miljoner kronor sämre jämfört med budget. Resultatet inkluderar dock en förstärkning med 375 miljoner kronor till följd av satsningen för att hantera vårdskulden (RS 2020-0771). I takt med att insatser genomförs av vårdgivare kommer en motsvarande resultatförsämring ske.

Avvikelsen inom verksamhetsområdet beror bland annat på merkostnader till följd av pandemin, exempelvis för pandemiavtal som tecknats för att avlasta akutsjukhusen. Akutsjukhusen redovisar ett underskott på 98 miljoner kronor (exklusive merkostnader för pandemin för Capio S:t Görans sjukhus) som delvis beror på ökade kostnader motsvarande 95 miljoner kronor inom vårdval förlossning till följd av prisjustering, ökad vårdproduktion samt nya riktlinjer.

De högre kostnaderna motverkas av lägre kostnader för läkemedel till följd av minskad läkemedelsförskrivning samt lägre kostnader för medicinsk service. Kostnaderna för vårdvalen utanför akutsjukhusen är cirka 8 miljoner kronor högre än budget på grund av högre produktion.

Psykiatri

Verksamhetsområde psykiatri redovisar för perioden ett underskott på 131 miljoner kronor, vilket är 160 miljoner kronor lägre än budget, varav 38 miljoner avser kostnader för läkemedel. Inom vuxenpsykiatrin beror de ökade kostnaderna på ökad vårdproduktion, både inom sluten- och öppenvården, men även på grund av att kostnader för PTP-tjänstgöring bokförts under området men budgeterats under övrig verksamhet. Detta kommer justeras till kommande årsbudget för att få en rättvisande redovisning. Utomlänsvården redovisar 32 miljoner kronor högre kostnader jämfört med periodiserad budget, vilket beror på att fler rättspsykiatriska platser utanför länet nyttjats. Även inom länet visar den rättspsykiatriska vården högre kostnader jämfört mot budget. Kostnaderna för vård till personer utan tillstånd överskrider budgeterade kostnader med 22 miljoner kronor. Psykiatriområdet har effektiviseringskrav som delvis har täckts av statliga medel för psykisk hälsa.

Primärvård

Primärvården redovisar för perioden ett överskott på 87 miljoner kronor, vilket är 118 miljoner kronor sämre än budget, varav läkemedel står för ett underskott om 37 miljoner kronor. Covid-19 relaterade poster har justerats så att dessa belastar övrig sjukvård istället för primärvård.

Kostnaderna för barn- och ungdomsmedicinska mottagningar (BUMM) fortsätter att öka. Underskottet avser vårdvalsverksamhet för basuppdraget samt neuropsykiatriska utredningar. Patientvolymerna har ökat eftersom det tillkommit nya mottagningar samt att patienter från sjukhusmottagningar sökt vård vid mottagningar inom vårdvalet när några sjukhusmottagningar stängts. Kostnaderna för BUMM är cirka 88 miljoner kronor högre än budget.

Vård i enlighet med riksavtalet visar ett underskott på cirka 57 miljoner kronor vilket drivs av högre volymer inom den digitala utomlänsvården. Kostnadsutvecklingen inom utomlänsvården minskar men inte i samma omfattning som förväntat.

Totalt sett följer husläkarverksamheten planerad budgetnivå men inom uppdraget visar mottagningsverksamheten ett överskott på grund av lägre besöksvolymer till följd av pandemin. Överskottet motverkas av högre kostnader inom det psykosociala uppdraget och det basala hemsjukvårdsuppdraget.

Vårdval vaccinera har högre kostnader avseende vaccinering av både säsongsinfluensa och HPV-vaccin som sedan hösten 2020 ges både till pojkar och flickor.

De ökade kostnaderna inom primärvården motverkas av lägre kostnader för exempelvis barnmorskemottagningar (BMM) motsvarande 91 miljoner kronor. De lägre kostnaderna beror till största del på lägre produktion, framför allt inom området gynekologisk cellprovtagning samt statsbidrag för kvinnors hälsa. Även inom barnavårdscentralerna har besöksvolymerna minskat på grund av pandemin vilket inneburit lägre kostnader motsvarande 41 miljoner kronor. Efter många års kostnadsökning inom vårdval rehabilitering och långvarig smärta visar utfallet på sänkta kostnader, trots en ökning av besök, till följd av kostnadssänkande åtgärder i ersättningsmodellen. Övriga områden med lägre kostnader är primärvårdsrehabilitering, privata specialistläkare och läkarinsatser i särskilda boenden (SÄBO) vilket beror på covid-19.

Äldresjukvård

Äldresjukvården redovisar för perioden ett underskott på 167 miljoner kronor vilket är 184 miljoner kronor sämre jämfört med periodiserad budget. Underskottet beror delvis på ökade kostnader inom den geriatriska vården på cirka 69 miljoner kronor. Kostnaderna för avancerad sjukvård i hemmet har ökat med cirka 75 miljoner kronor i förhållande till budget vilket beror på ökade volymer av vårddygn. Till följd av pandemin har taket för medelvårdtid tillfälligtvis tagits bort och vårdgivarna har fått ett utökat ansvar för insatser inom basal hemsjukvård och särskilda boenden samt ett ökat ansvar för konsultationer och uppdrag från akutsjukvården.

Tandvård

Tandvården redovisar ett överskott på 63 miljoner kronor vilket är 57 miljoner kronor bättre jämfört med budget. Överskottet beror på lägre kostnader inom vuxentandvården till följd av pandemin. De lägre kostnaderna motverkas av högre kostnader inom barn- och ungdomstandvården till följd av högre produktion.

Övrig sjukvård

Övrig hälso- och sjukvård redovisar ett överskott på 1 002 miljoner kronor vilket är 961 miljoner kronor bättre jämfört med budget. Överskottet beror på att statsbidraget för merkostnader till följd av pandemin bokförts på detta verksamhetsområde men enbart delar av motsvarande kostnaderna bokförs på verksamhetsområdet övrig sjukvård. Även delar av statsbidraget för vaccination covid-19, provtagning och smittspårning samt tillhörande kostnader bokförs inom verksamhetsområdet. Till och med september

har ett överskott på cirka 611 miljoner kronor uppkommit för vaccination, smittspårning och provtagningsverksamheten.

Överskottet inom verksamhetsområdet motverkas av att kostnaderna för den prehospitala vården är 199 miljoner kronor högre än budgeterat vilket beror på ökade kostnader till följd av pandemin men även på grund av att den underliggande kostnadsutvecklingen är för hög.

Egen verksamhet

Överskottet avseende egen verksamhet beror i huvudsak på lägre personalkostnader.

Prognos i jämförelse med budget

Prognosen är oförändrad jämfört med delårsbokslutet.

4.1.2 Externt köpt hälso- och sjukvård

Externt köpt hälso- och sjukvård (mkr)	Utfall	Budget	Budget avvik.	Förändr. utfall fg år	Prognos år	Budget år	Budget avvik.
Somatisk specialistvård	4 853	4 655	-198	5,4 %	6 564	6 376	-188
Psykiatri	1 458	1 348	-110	1,8 %	1 991	1 829	-162
Primärvård	6 664	6 011	-653	11,5 %	9 062	8 210	-852
Äldresjukvård	1 829	1 661	-168	15,0 %	2 370	2 231	-139
Tandvård	409	470	61	15,2 %	549	630	81
Övrig sjukvård	1 879	1 661	-218	4,0 %	3 040	2 233	-807
Summa	17092	15806	-1286	8,4 %	23576	21509	-2067

Utfall i jämförelse med budget

För perioden är kostnaderna för den externt köpta hälso- och sjukvården 1 286 miljoner kronor högre än budget. Underskott finns inom samtliga verksamhetsområden exklusive tandvården. Vårdkonsumtionen hos externa utförare har ökat med 3,9 procent för slutenvård jämfört med motsvarande period föregående år. För regiondriven slutenvård redovisas en ökning med 2,5 procent. För öppenvården har den externa vårdkonsumtionen ökat med 8,5 procent och den regiondrivna konsumtionen har ökat med 4,0 procent. Jämfört med föregående år har kostnadsutvecklingen varit drygt 8,4 procent. Det bör dock beaktas att produktionen då hade minskat kraftigt till följd av pandemin.

Somatisk specialistvård

Underskottet beror bland annat på högre kostnader för Capio S:t Görans sjukhus samt specialiserade vårdval. Privata specialister på nationella taxan och utomlänsvård har lägre kostnader än budgeterat.

Psykiatri

Underskottet inom psykiatrin beror i huvudsak på ökade kostnader för vuxenpsykiatrin samt rättspsykiatri.

Primärvård

Ökningen beror bland annat på högre kostnader för barn-och ungdomsmedicinska mottagningar samt digital utomlänsvård.

Äldresjukvård

Underskottet beror på ökade kostnader för ASIH och geriatrik kopplat till vårddygn inom ASIH och högre ersättning till vårdgivare inom geriatrik för covid-patienter.

Tandvård

Externt köpt tandvård redovisar ett överskott till följd av lägre produktion.

Övrig hälso- och sjukvård

Kostnaderna för den externt köpta prehospitala vården ökar vilket delvis beror på insatta åtgärder relaterade till covid-19 pandemin men även på att avtalen är mer omfattande än tidigare.

Prognos i jämförelse med budget

Prognosen för den externt köpta vården bedöms uppgå till 23 576 miljoner kronor vilket är drygt 2 000 miljoner kronor över budget. En del av kostnadsökningen beror på merkostnader till följd av pandemin medan en del är kopplad till ökad produktion. Prognosen är förknippad med stor osäkerhet.

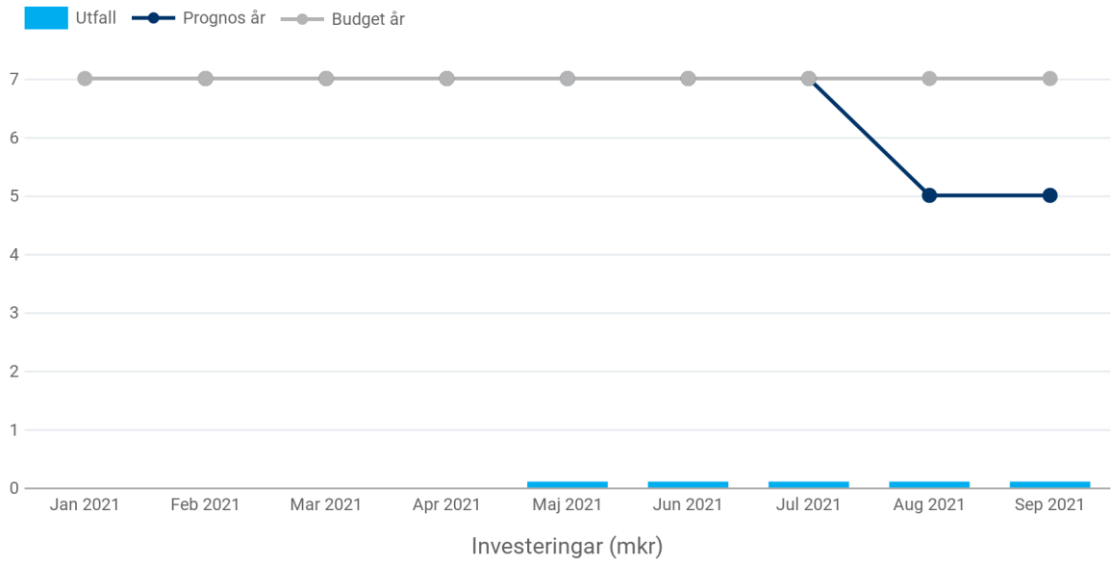
4.2 Åtgärdsprogram för ett resultat i balans

Åtgärd (mkr)	Kommentar	Utfall	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022
Summa					

En stor del av nämndens budget är uppbunden i avtal med vårdgivare vilket på kort sikt begränsar möjligheterna att vidta åtgärder. Arbete pågår med att identifiera lämpliga åtgärder för att begränsa kostnadsutvecklingen. Inom vårdvalsområden finns begränsade möjligheter för full kostnadskontroll eftersom det råder etableringsfrihet. Inriktningen i pågående och kommande revideringar av vårdval är att skapa tydligare uppdrag, större mottagningar, nivåstrukturering av vårdområden för att undvika överlappande uppdrag och på så sätt begränsa kostnadsutvecklingen.

Inom den somatiska specialistvården har en rad revideringar beslutats av hälso- och sjukvårdsnämnden och avtalsutskottet under första halvåret 2021, där ett av delmålen varit att reducera kostnader eller begränsa kostnadsutvecklingstakten. Som exempel kan nämnas nytt vårdval BUMM (åtgärder bland annat inträdeskrav/golvkonstruktion), vårdval ortopedi (åtgärder bland annat inträdeskrav/golvkonstruktion) och vårdval neurologi (åtgärder bland annat inträdeskrav/golvkonstruktion och remisskrav).

4.3 Investeringar

Utgift i jämförelse med budget

Nämndens investeringsbudget om 7 miljoner utgörs av investeringar inom den katastrofmedicinska verksamheten och den prehospitala vårdens digitala stöd (FRAPP). På grund av pandemin har investeringarna inte kunnat genomföras.

Prognos i jämförelse med budget

Den reviderade prognosen för investeringar uppgår till 5 miljoner kronor vilket är 2 miljoner kronor lägre än budget och motsvarar en prognostiserad upparbetningsgrad mot budget på 71%.

Genomförbarhet och risk

Pandemins utveckling kommer att påverka upparbetningsgraden vilket innebär att vissa investeringar kommer att behöva skjutas fram i tid.